

ESTOMACAL

Con el Elixir Saiz de Carlos se curan las enfermedades del estómago e intestinos, aunque tengan 30 años de antigüedad y no se hayan aliviado con otros medicamentos. Cura las acedías, dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigo estomacal, dispepsia, indigestiones, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, flatulencia, cólicos.

DIARREAS

disenteria, la fetidez de las deposiciones, el malestar y los gases. Es un poderoso vigorizador y antiséptico gastro-intestinal. Los niños padecen con frecuencia diarreas más o menos graves que se curan, incluso en la época del destete y dentición, hasta el punto de restituir a la vida a enfermos irremisiblemente perdidos. Lo recetan los médicos.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID. Se remite folio a quien lo pida.

Se renovará part de la Junta Directiva.

El que consuma el lámpara EGMA irremplazable, no volverá a otra casa seva.

El desayuno más delicioso en els freixos domatins d'hivern, es una taca de Maltos Kneipp ab llet.

MÉS TELEGRAMES Y TELEFONEMES DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La «Gaceta»

Madrid 11, 10 matí.
La «Gaceta» publica:
De Governació.—Royal Ordre convocant al quart concurs de premis en 1913 per a la protecció a la infància, ab aranglo a les bases acordades pel Consell Suprem de Protecció a la Infància i represió de la mendicitat.
De la Direcció general d'Obres públiques.—Autorisant a don Manuel Lozano per urbanisar uns terrenys en la platja de Ametlla (Tarragona), ab destí a la constitució de llars per pescadors.

El nou plan d'esquadra

Com ja hem dit, el ministre de Marina té'l projecte de portar a un dels primers Consells el nou plan d'esquadra. Comprèn aquest: 3 cuirassats de 20.000 tonelles; 3 exploradors de 5.6 mil tonelles; 3 sumergibles i 7 torpeders. També comprèn l'adob de l'arsenal de la Carraca i la construcció a Cartagena d'un diu capaç per vaixells de 30.000 tonelles.

Vaixells que topen

San Sebastián.—A causa de la boira, a alta mar toparen anit un vaixell de la companyia Mack-Andrews ab el «Magdalena Seix».

Aquest arribà a Passajes avariadíssim y ab tres tripulants ferits.

Una causa

Orense.—A l'Audiència s'ha vist una causa contra don Joaquim Prieto, regidor de Canto de Beorco, per suposades injúries al senyor Canalejas, publicades en un periòdic.

A la vista assistí una gran gentada. El sacerdot se declarà autor del article, dient que no volia ofendre al senyor Canalejas, sinó criticar els seus acots governamentals, creyentlos perjudicials per al règim i per la patria.

El fiscal demanà més mesos d'arrest, i el defensor l'absolució.

S'esperà ab ansietat aquesta sentència.

Lo que diu en Romanones

Madrid, 11, 2 tarda.
Una nombrosa comissió de gremis de Madrid ha visitat aquest matí al comte de Romanones per parlarli de la seva actitud davant del presupost municipal.

Els gremis han exposat el seu criteri favorable a una major equitat en el repartiment.

Al rebre després als periodistes, ha manifestat el comte de Romanones que sobre aquest assumpte havia tingut ahir una conversa ab l'alcade.

L'assumpte pot concretarse dient: L'A. puntament necessita arbitrar recursos i la gent s'hi oposa.

Com vostres sabrà, ha afegit aquesta tarda el senyor Navarro Reverter llegirà en el Congrés dos projectes de llei.

El més important es el referent al canvi.

A la lectura precedirà un discurs del ministre, que té molta importància, perquè en ell hi està contingut el programa econòmic del partit liberal per l'anup.

Ab aquests projectes ja tenim tasca preparada per a lo que podrem anomenar segona jornada parlamentaria.

Demà començarà en el Congrés la discussió del tractat, de lo qual en tinc ja ganes.

Un periodista ha fet notar que en els passadissos del Congrés un ex-ministre estimava que seria poch afós aprovar el conveni en el Parlament espanyol, i que no ho fés el francès.

An això ha replicat el comte de Romanones que seguint el procediment racional no existia aquest temor, encara que s'aprovés ràpidament en les dues Cambres espanyoles, perquè hi falta encara la sanció regia.

Ab aquestes paraules donava a entendre'l que el Govern que la llei ratificat el tractat no serà sancionat fins que les Cambres franceses aprovin el projecte.

Ha dit el comte de Romanones que en el Senat la discussió de l'acort no durarà molt temps, perquè en això s'han vertut dues o tres sessions.

A propòsit d'aquest assumpte y al diu al senyor arribat publicat per «El Diu» sobre la qüestió marroquina, deya el comte de Romanones: «No té d'alguna de les qüestions que els periodistes parlen d'aquest assumpte, perquè abans que tot es necessari formar opinió sobre aquesta qüestió».

En això França està més avançada perquè durant molts anys ha anat formant aquesta opinió i aquesta s'ha trobat ja preparada quan s'ha firmat el conveni.

Estimo, donchs, molt convenient la campanya de la premsa i la estimo tant o més interessant que els debats parlamentaris.

Ha acabat dient que continuava en greu estat el senador liberal senyor Solsona.

la professió; y els que van al Congrés no han firmat en sa majoria.

«El Univers» nega també a Cristòfol de Castro representació per a, en nom dels periodistes, rebutjar la fundació.

L'escriptor catòlic Zamora ha firmat la protesta ab la modificació següent: «El Congrés no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?»

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

De Cuenca
Cuenca.—Convocats per la premsa, s'han celebrat un míting y una manifestació pública per demanar al Govern l'aplicació del projecte de ferrocarril de Cuenca a l'Hotel «Montoro».

Se celebrà una reunió de diputats, l'alcade, els regidors y tot el comery. Aquest arribà a tancar les botigues en senyal d'adhesió.

Han entregat un missatge al governador ab les conclusions aprovades.

Acceptat qualsevol tractat del ferrocarril de Cuenca a l'Hotel.

Demanen que apoyin sa gestió als representants a Corts y cerquen també concurs de la premsa de Madrid.

Els qui emigren
Les Palmes.—Procedent d'Almeria ha arribat el vaixell austríac «Francisco», ab nombrosos emigrants espanyols pera l'Argentina.

Porta sis casos de verola.

Lo que diu «El Debate»
Madrid 11, 4'15 tarda.

«El Debate» produeix textos de LA VEU, «El Diluvio» y «El Poble» sobre l'efecte que ha produït a Catalunya l'aplicament del projecte de Mancomunitat, el d'admissions temporals y el de dipòsits franschs, y posat següent comentari, firmat pel seu director senyor Rolland:

El Govern se troba entre Espanya y

ter, y singularment y molt imperiosament Catalunya, que demana reformes descentralistes, regionalistes, que ja estava consentida en obindres, d'una part, y d'altra el caciquisme, el centralisme y el parasitisme polític, que repugnen aquest regionalisme.

Subentend que no podrà suportar el centralisme nepotista de qualsevol dels extrems perquè's decideixi, quedarà l'enfront de l'altre; hi cab electió?

Es possible dubtar entre atègic un paròdic conflicte més als nacionals y de esperar o enemistar a les regions d'Espanya o renunciar al concurs un tant fantasmagòric den Montoro Rios?

Madrid el president del Consell que tancar la porta de la esperança al regionalisme es obrir la bretxa del despit separatista.

Reflexioni que fins pera son prestigi y medi polític, montia y val més Catalunya y Espanya que l'agonitzant senyor de Lourizan.

CAMISERIA SANS Boqueria, 32

Gran baratura de preus

bució d'utilitats, de la riquesa mobiliaria, salvant la insuficiència de les lleys actuals.

Orga major espay a les exigencies practiques de la ley, suprimeix acots de liquidació inútils, y fent casi una espi calitat en la imposició de les compuy nyes anònimes y comandataries per accions.

Porta la novetat aquest projecte de fer tributar en altra forma a les societats estrangeres domiciliades a Espanya o ab sucursal en ella, no podent comptar tarse menys de la decima part del capital y en son cas dels beneficis totals de les mateixes.

El de Consums
Aquest projecte es molt extens en l'ar tucul y breu en el preambul.

El ministre s'absté de modificar la qüestió fonamental de l'hisenda dels municipis però regula la forma d'imposició municipal més en consonància ab les modernes exigencies d'aquests.

Altres projectes
Contribució territorial. — Modificació de la forma de repartiment del capu, reforma d'atastral.

Contribució industrial. — Bases per a la reforma de les tarifes de les classificacions y dels tipus, formant un plan organich per agrupació de matèries similars.

Creació d'una junta composta de funcionaris del Estat y de representació de les Cambres de Comerç, de la Industria y del Foment de la Producció Nacional de Barcelona y del Circul Mercantil de Madrid, encarregada de reglamentar y proposar l'ampliació de les bases tributaries.

Lo d'Orient SITUACIO GENERAL

«A què es deguda la dimissió del ministre de la Guerra austríac?»

A incapacitat física, diuen uns. Però altres —els més creuen fermament que no es aquest el motiu, sinó el fet que el ministre dimissionari poch anys d'antecedents bèl·lics y estat en desacort ab el principi hereu, de què es gran amic el ministre nou.

De ser cert això, lo opregut no fóra gaire tranquil·litzat, si bé la ha sobre la política bel·licosa contrapes, no sols de la pressió d'algunes potencies, com Rússia y Anglaterra, sinó del temor de complicacions internes, de les quals nos mostra n'es la actitud dels soldats bochs.

El «Berliner Tageblatt» qualifica de «molt males senyals» les dimissions de dit ministre y del que d'Estad Major y la «Gazeta Berlinesa del Mittdia» creu que estem en vigiles d'aconteciments de gravetat.

Ateixats que a certes comarques austríques, com a Galitzia, els industrials s'anfanyen a assegurar els seus establiments contra'ls perills y perjudicis de la guerra, fins al punt de que un sol establiment productor de petroli s'ha assegurat per 2 milions de franschs, y's comprèn l'inquietud que hi ha arreu y la ràbia que té un diari francès per dir que per sobre Europa hi passa una ventada de boeria.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Els plenipotenciaris serv's
París, 11, 10'30 nit.—M. Poincaré ha rebut aquesta tarda als plenipotenciaris de Serbia que van a Londres a pendre part en les negociacions de pau.

A la Cambra dels Comuns
París, 11, 11'35 nit.—Londres.—A la Cambra dels Comuns, sir Edward Grey ha donat compte de que's celebrà a Londres la reunió d'embaixades, així que aquests hagin rebut instruccions dels respectius Governos, probablement la setmana entrant.

La reunió d'embaixades no té un caràcter oficial. El seu objecte es facilitar un canvi d'impressions, particularment sobre'ls punts susceptibles de afectar directament als interessos de qualsevol de les grans potencies.

Diu Mr. Grey que no pot parlar més llargament sobre la situació europea. Sols pot dir que les relacions entre les potencies son amigables y la situació diplomàtica es pacífica. Únicament es de temer que incidents desagradats, imprevisibles, porcin canvis desfavorables.

La decisió de les potencies d'apropiar-se per a discutir, demostra que cap d'elles creu que l'acort sigui impossible.

Quan hagin començat les converses les potencies se trobaran en contacte més estret y hi haurà menys perills de veure suscitar dificultats imprevisibles.

Desitja Mr. Grey que les converses començin la més aviat possible.

Ateixats que fan davant de la Cambra dels Comuns declaracions sobre

Necrologia

Serán sens dubte moltes les famílies d'aquesta ciutat que sentirán vivament la mort del qui fou en vida don Josep Pons i Tusques, coneguda abir després d'haver rebut els Santa Sagraments i la Benedicció Apostòlica.

Era'l finit un ciutadà digne del apò que hi professaven totes les classes socials, car, malgrat la seva elevada posició, era afable i bondadosos amb tothom, fins als personatges més humils, envers les quals exercia els seus sentiments caritatius sempre que tenia coneixement de les seves veritables necessitats; per lo qual no hi ha dubte que seran moltes les proves de consoli que rebran avuy la senyora esposa, fills i demés parents del finit, a les quals poden juntar el testimoni del nostre pèssim més afectuós.

Demà, als nostres lectors una gràcia per l'ànima del difunt. A. C. S.

A la primavera de l'edat de 21 anys ha passat a millor vida, després d'haver rebut els ausells espirituals, la distingida i virtuosa senyora donya Isabel Coll i Camp.

La seva mort ha omplert de dol als seus pares, germans i demés família, de tots els quals era sumament apreciada, car, ademés dels afectes naturals de parentiu, sentien per ella aquell amor que es produeix per les virtuts, de les quals era veritable epítol la finada.

Servirà de consol el pensar que Déu les haurà preniades ab la gloria eterna.

Rebin tots el testimoni del nostre condol. A. C. S.

Ha mort en aquesta ciutat el senyor Pérez Dalmau, sub-inspector de Sanitat. A. C. S.

Era persona molt coneguda i estimada y en el desenvolupament del seu càrrec s'havia conquistat generalis simpaties.

Ha mort, confortat ab els ausells espirituals, l'il·lustrat advocat don Enric Cros y Isaac.

La mort de tan apreciable ciutadà haurà sigut sens dubte molt sentida, no solament pels seus companys de professió, sinó també per les moltes amistats que s'havia guanyat en aquesta capital per la seva il·lustració, honradesa y caràcter afable.

Deu el tinga al cel y concedeixi a la seva esposa, fill, filla política, germanes i demés parents un bon consoli en la seva pena, en la qual els acompanyem, desitjantlos cristiana resignació pera soportar ab paciència.

A la edat de 46 anys ha mort en a-

questa ciutat don Alfons Jordana y Lagranga, deixant en la major aflicció a la seva mare, germans i demés parents, y essent també la seva mort molt sentida per les nombroses relacions y coneixences que'l difunt tenia en aquesta ciutat, de les quals era molt apreciat pel seu caràcter franc y bondadosos y demés dots personals que'l distingien.

Rebi l'apreciable família del finit el testimoni del nostre pèssim més sentit, en tant que preguem a Déu que aculli la seva ànima en la patria dels justos.

Ha mort cristianament en aquesta ciutat don Enric Diumaré y Grané, distingit publicista, que havia format part de les redaccions de diferents diaris d'aquesta capital. A. C. S.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu
Avuy, dijous, 4ª funció d'abona de les populars. A petició de moltes famílies que no poden assistir a la funció de tarda, se verificarà una popular de nit, representant l'òpera del mestre Gounod, «Hernani» y «Jules» y 2ª representació del ballad «La Vespéral» — A dos quarts de nou.

Gran Teatre del Liceu Renovació d'abona de les populars. A les primeres series de 25 y 57 funcions renovar l'abona de l'òpera localitzada d'òpera a una y de quatre a sis a la comptaduria aquest teatre l'hi dia 15 del corrent.

Gran Teatre del Liceu
Excepcional festival a benefici de la

Associació de la Premsa Diària
per al dia 13 a la tarda

PROGRAMA:
El primer beso

sarsuela per la Companyia del Teatre Nou

Mensajero de paz
per la Companyia de Carme Cofeja

Reinar después de morir
(darrer acte) per la Companyia de Ricard Calvo

NITA-JO
couplets francesos

LA MORRITOS
entremès dels germans germans Quintana per

Rafael Abadía y la Companyia del Teatre Romea

LA GOYA
dionisiacs espanyols

Concert pels Artistes del Liceu
preuents pels senyors Katali, Elvira de Bida-

lago, Zina Brozka, Merce Llopri y els senyors Farnadas y Stracciari

Gran duu de

D. GIOVANNI
de Mozart, per la Sra. Katali y el Sr. Stracciari

Homenatge a Maragall
estrena del diàlecte de Gualter

traduït per don Joan Maragall

El nou Pausias y la Florista
per Teresa Molinos y Francisco Villegómez

La mujer divorciada
(segona acte) per la Companyia d'òpera del Teatre del Tivoli

EPITALAMI
tragedia en 1 acte d'Ambrós Corrión

per la Companyia del Teatre Espanyol

NOTA: — Si supereis alguna modificació l'entorn

les localitats estan a la venda a la mateixa

Comptaduria del Teatre, a casa d'Argemir, Pa-

yna Calais y a les botiques de Pinyo y Ricard

(Massana), Llibre y Serra y Comandó Pelayo (Hamb-

ludstadt).

En senyors propietaris podran recollir els títols a la

Majoria del Teatre.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
Divendres, 20, al vespre, Concert organitzat per la

ACADEMIA AINAUD

a benefici de la Caixa de Pensiones del

Sindicat Musical de Catalunya

amb la cooperació de la senyora

ELSA ORIOL (violinista)

y **RICART VIVES** (pianista)

Programes y localitat: Dofesio, Magatzem de Mú-

sica, 1 y 3. Portat del Anel y a la **ACADEMIA AI-**

NAUD, Cortes Catalanes, 63.

Teatre Romea
Companyia Larra-Giménez-Abadía

Avuy, dijous, 4ª funció d'abona de les populars

de la comedia en un acte y tres actes, origi-

nal de M. Lohmann, traducció de Vilari y Grima,

La aguja hueca
Arsenio Lupin frente a Sherlock Holmes

decentat per la Companyia de Ricard Calvo

PROGRAMA:
Dama, divendres, 14 de la Joventut Tradicional-

ista: «La aguja hueca». — Dissabte: «La aguja

huesa». — Dimecres: «La aguja hueca».

TRATRE TIVOLI — Avuy, dijous, 4ª funció, a dos

quarts de deu y mitja a dos quarts de deu.

El millor programa de Barcelona. — Primer: «El

tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

EL RHY SE DIVIERTE
Grandios Exit a Berlín, Hamburg y París. Próxi-

ment estrena de l'òpera en 3 actes «El Rey

negro», per la Companyia de Ricard Calvo. El di-

recte valdeu opera en tres actes

ELDOORADO, Companyia VILLAGOMEZ

Avuy, dijous, 4ª funció, a dos quarts de deu y mitja

a l'entremès «El Flechazo» y el nou drama, de

grandios exit, «Bernardo del Carpio». — Divendres: 1ª funció d'abona de les populars. — Dissabte: Estrena de la comedia en dos actes, «Los

moscos», de Maríán Golobard.

TEATRE NOVELTATS
Gran companyia comedi-dramática de

RICART CALVO — Primera actuació: LOLA VELAZQUEZ

Avuy, dijous, 4ª funció, a les cinc. Gran maline,

LA DOLORES
Prompte aconsegiment artístic. Estrena a Es-

panya «Hernani» y «Jules».

Teatre Novelts — Puntu EXTRAORDINA-

RIA. — Avuy, dijous, 4ª funció, a les cinc. Gran maline,

les residents a Barcelona. — Programa: Primer: Sin-

fonía. — Segon: «Marido modelo», per la com-

panyia Calvo. — Tercer: «Pope Marquis». — Quar-

ta: «Brida» — Quint: «Brida» — Sext: «Brida»

Teatre Liceu. — Segon: «Brida» — Tercer: «Brida»

Segon: «Brida» — Tercer: «Brida» — Quart: «Brida»

Quint: «Brida» — Sext: «Brida» — Set: «Brida»

Oct: «Brida» — Nov: «Brida» — Dot: «Brida»

La Sagrada Familia
y la comedia en un acte «Perdido per garsa».

Dama: «Un cop de teles»; 2^a de «La Sagrada Fa-

milias» y «Perdido per garsa». — Dimecres: l'acte

«El savi de Vilari» y «El Nadal a Sant Este-

ve». — Nit: «La Sagrada Familia».

Teatre Nou Avuy, dijous, 4ª funció, a dos quarts

de deu. — Entrada 35 cèntims. — Primer: «El

tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

«El tramo de coys». — Segon: «El tramo de coys».

Sala Mercè

GRAN CINEMATÓGRAF

El millor programa de pel·lícules de Barce-

lona es el de la SALA MERCÈ.

Grandios exit de les sensacionals pel·

lícules que arriben al col·lís de la emoció:

Sota la grapa 700 mt.

Lladres de joyes. La dona policia

700 metres.

La marquesa de Nati. La tauia es-

piritista. Entre vehins... Últimes

manobres de la esquadra francesa

y altres.

Totes les actualitats del món se fan a la

SALA MERCÈ

Divendres, 13 del actual, inauguració del

MARAVELLOS PESSEBRE

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escrivano

El millor programa que hi ha a Barce-

lona en cinel·lístic.

Romeu — Escrivano — Romeu

Escribano — Romeu — Escriv

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogia artistica.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles.

Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

156

Troballes romanes a Sant Martí de Maldà

Conèixes, lector, aquelles terres brunes del Pla d'Urgell, allí en el seu confí de la Segarra, ab els seus diversos grisos y les seves vinyes daurades, desota els cels tranquils de la tardor?...

Conèixes la pau amplexívola y serena d'aquella pla aspru hont les vegetacions se despullen de tota vana frondositat y pompa, pera mostrarse aixutes, aspres y substancials?...

Donchs es d'aquesta terra que vull parlar-te; d'ella y de quelcom que ella guarda en ses entranyes; quelcom que l'arada lenta, llaurant aquells conreus, fa saltar a engrunes entre'ls tarrosos grisos y fecons. D'aquella terra massa delicada pera'ls ulls dels qui estudien les coses del nostre passat; aràs potser perquè en aquests estudis s'hi ha barrejat més el turista que l'home de ciencia, fent això que fossin ab més preferència consultades les runes de les valls fresques y agradivols de montanya, que les amplades asprues d'aquell indret de què parlo; d'aquell indret que no obstant y sa aixutesa, s'estén davant dels ulls ab una nobilitat austera, ab una grandesa melancòlica, que

sen Porta-fent les valls de la vinya; y es una cosa que fa condol el pensar que, si no venen y no ho miren, allò s'ha de tornar a enterrar y qui sab si pera no desenterrarho may més.

Donchs cal que hi vagis-me deya entre mi-y sinó per què prediques l'amor y el respecte an aquestes coses desde'l diari. Y era un mal molt glacial del passat ocult, que una tartana, ab un drinch de picarols, alegre com el matí mateix, me duya desde Bellpuig a la vila de Sant Martí de Maldà, qui s'alça al cim d'un graciós montícol voltat d'oliveres y vorejat d'un cosiat en sa peanya per la ribera mansa del riu Corb.

Era el migdia. En el silenci de la vila la tartana hi era com una peroració. De tant en tant el revolt d'un carrer mostrava als ulls l'ampila visió de la plaça tranquila. Dins el silenci me esperava la sorpresa del que y del com serien els mosaics trobats, del què y del com serien les ceràmiques de que vagament m'havien parlat. Res hauria aturada la meua inquietud, sinó la benévola rebuda que soca l'ample portal de la Rectoria me feren el senyor rector mossen Porta, y els dos beneficiats de Sant Martí, mossen Sanxo Capdevila y mossen Joan Badia.

Jo no sé si aquells amichs me perdonaran el meu atreviment de parlar d'ells en aquestes columnes; mes aquells homes allí, en aquell indret apartat, tan fogosament enamorats de les coses de la cultura, tan activament apassionats pel nostre moviment de perfecció de la ànima col·lectiva, van ferme una impressió molt fonda, de la qual ne pervenia aquella noció que sovint se pert en el burgit de les ciutats febles, de què'l sacerdot es arreu arreu la llantia civilizadora que illumina les terres allunyades dels centres hont se impulsen les coses del saber.

Els dos sacerdots joves y animosos, fent costat al rector venerable y animós com ells, y com ells amant de tot aquest bé de Déu de coses espirituals que'ns han estat donades als homes pera bon viure en la terra, me feren pensar que tant mateix es ben providencial la coincidència de ser aquell lloch hont surtlen uns mosaics romans el lloch hont justament s'haguessin anat a trobar cumplint llur sant misteri tres homes d'espirit, plens d'amor y d'atenció per totes les coses que volen dir civilizació.

Els me perdonin aquestes raelles, mes no podria pas deixar de dir per culpa de sa modestia això que jo sentia. No ho hauria pas dit, en bona fe, si hagués hagut de ferho per bonall loança.

Allí, vora mateix del riu, passant per camins de rualia, se va a una vinya. Don Joan Bori n'es propietari. Don Joan Bori es un altre bon amich que he fet de nou; un noble tipu del propietari rural, habitant d'una ampla masia vora'l poble de Villet, una d'aquelles cases catalanes plenes de pau y d'ordre, que obra la seva entrada amplexívola, sota'l portal rodó de grans dovells.

Home de vasta cultura, don Joan Bori havia aturat la feina en aquells dies, que estaven fent la valla de la vinya, sorpres per l'aparició d'uns mosaics dintre la terra. El jornalier trobava dur el fons del sot y l'eina s'aturava a dos pams de fondaria. Sabedor de la historia d'aquell troc de terra el seu culte propietari tingué notícia de que allí l'any 1874 la ruïna de Santa Tecla havia descobert uns mosaics, y recordant haver sentit explicar que la Comissió de Monuments de Lleida, ab el governador, va anarlos a veure, que se'n van emportar uns troços al Museu provincial y que en la vinya ne quedaven d'altres, abandonats, colgats, perquè la feina d'extreure'ls va quedar a mitg fer, y se replantà la vinya y no se n'havia parlat may més.

Sols me digueren que d'aquells mosaics descoberts per la ruïna ne quedaven uns dibuixos que, davant lo interessant de la descoberta, un home amorós d'aquestes coses va fer, ab una gran fidelitat. Son els dibuixos C. y D., que reproduim. Del C. avuy n'hi han alguns fragments al Museu de Lleida, com hem dit, ab el plafo central hont campen els genis; el D. va quedar enterrat en la vinya, segons l'acta de la manca de la ceràmica, que don Joan Bori cuidà de fer copiar a la Diputació de Lleida.

Mes, el mosaic que s'havia trobat fent les valls de la vinya, no era cap d'aquests dos. El fragment que s'havia

A. B.—Estació romana en el turó de Fogonussa (Sant Martí de Maldà). La fotografia representa un dels marges de la part posterior del turó, hont apareix un paviment d'obra romana, senyalat en A-B.

desobert, al primer cop d'ull, la semblava no ser cap dels dos mosaics de referencia. Se veyen entre la terra línies interrompudes de motius geomètrics usuals en els mosaics romans més vulgars; mes, ¿qui resisteix el desig d'excavar y descobrirne més troços?...

Cavarem, amunt, avall, arreu d'unes pedres que hi semblaven posades d'una manera prou endrocada per rebre'ls obra d'home; y així anant seguint, trobarem un angle, y saltarem al altre costat dels ceps en direcció transversal, fins a trobar la paret corresponent al altre costat, cercant ab ella el límit del mosaic. Y a 13 pams prou proximitat aparegué l'altra part ab la franja de mosaic repetida un índex de coherència.

De tant en tant, sortia qualche fragment de ceràmica, llisa y ben tornejada, però ab més abundor trobàvem fragments de ceràmica grossa, tegules y amfores. Una cata feta vora l'indret del mosaic, aviat ens permeté veure que la capa més fonda era massa superficial, pera que s'hagués conservat la ceràmica sencera, y pera que, feta engrunes, les plues no se l'haguessin emportada capallat donada la pendent suau que en tal direcció té el terreny.

Un sot aquí, un altre allà arreu hont el clavech s'enfonzava, eixien restes de interessos. Aquí una canalització d'aigües que reproduim en el gravat E. allí les llosetes tapant la sepultura del gravat F., que aparegué remenada; mes encà l'empremta d'un gran tinell, en la terra, extret a troços segurament; a la altra banda, un troc de mosaic de grans peces, blanch y negre; y entre la terra, troços de teula y uns guixos emmolats, com a restes d'ornamentació en franges ab un motiu de fulles de llorer.

Totes les senyals d'una gran casa romana, sens dubte. Cendres en alguns indrets... Y darrera de tot això, la curiositat y l'interès vivissim d'allí bon deuria caure aquest mosaic C. que tan bell sens presentava en el dibuix.

Mes, pel què es nou, com per nosaltres ho era això de remoure terres, aviat li entra la basarda de trobarse celgat.

Saprem a saber que cal un mètode pera buscar; que no's pot anar a la ventura; y es aleshores, quan la reflexió s'imposa al vii desig de descobrir, que un hom deixa la feina pera millor dia.

Y ens n'anàvem d'aquell troc de terra, no sense la recansa de deixar allí colgada una peça com la que'l dibuix ens senyalava; el desig de descoberta de la qual no'ns l'hem pas pogut treure del damunt.

Mes, com sia que m'hagués cridat la atenció la manca de la ceràmica, coania de mosaics en aquell indret, un dels bons amichs, mossen Sanxo Capdevila, m'indica un lloch vorej; el turó anomenat de Fogonussa, hont se'n tro-

bava en abondor. Y allí anarem, y cercant entre'ls tarrosos, arreu arreu, cullem fragments d'aquesta ceràmica vermella ab relleus, ara en vies d'estudi, y que tant abunda en les nostres estacions romanes, barrejats ab altres de ceràmica ibèrica, y qualche troc recobert de vernís negre, sense dibuixos, semblant al vernís dels vasos grecs.

La fotografia que reproduim ab la lletra G, donarà al lector idea de lo que es aquesta estació, y, sobre'tot, trobarà en el lloch de la fotografia senyalat ab A y B, els restes d'un paviment de gran gruixura, la part A feta ab formigó, y la part B ab obra de pedres.

Corresponent a l'emplaçament d'aquest paviment surten per damunt les foixes en que està escolat el turó de Fogonussa, qualche pelus de pedra ben treballada, que semblen correspondre a una construcció; y entre gran abondor de teules y troços d'amfóra y moles, salten a la vista, entre'l pedregall del lloch, pedres de sílex ben polides, com un antecendent a la habitació romana allí testimoniada per tan abundoses troballes.

La propietaria d'aquesta finca de Fogonussa, que ho es donya Antonia Llobet, ens facilita, ademés de les troballes fetes per nosaltres, gran nombre de troços de ceràmica trobats allí en diverses ocasions, els quals son com a dato de força interès, y ella mateixa, oferte a deixar excavar la finca, ens mostrà un sarrofach de la seva casa de Sant Martí de Maldà, també trobat entre les runes de velles edificacions que apareixen en aquell lloch.

Allí jueu, esperant un estudi més defingut, aquestes restes de població romana a Catalunya. Vagin arreu solament aquestes notes com una notícia de la seva existencia, pera que serveixi d'avis a tots els que vulguin estudiar, y a tots aquells qui tenen el deure de respectarlos.

En vies del seu estudi sols podem anunciar que en breu plaç el nostre amich l'eminent arqueòlech don Joseph Puig y Cadafalch se proposa emprendre una excursió a Sant Martí de Maldà, pera ferse càrrec de la importància que poguessin tenir les troballes de Fogonussa, ja que les de la vinya del senyor Bori sembla que permeten assegurar que's tracta d'una casa romana, ab els mosaics a descobrir, com a tema d'interès solament.

Afegim an aquestes mostres que fan interessant la excursió del arqueòlech a Sant Martí de Maldà, la existencia, la Fogonussa y a Maldonell, de dues roques respectivament ab sepultures escavades, y la d'un dòmen de grans dimensions, al volt del qual se troba ceràmica barrejada cuita y guarnida de qualche exornació digital.

Mes podríem dir de la nostra excursió si el lloch no'ns privés de ser més extensos. Acabem donant mercès al senyor Rector de Sant Martí de Maldà y als

dos beneficiats de la parroquia, per haver nos donat ocasió de conèixer aquests interessants restes de la població romana a Catalunya; segurs de que ells son allí ab els propietaris el senyor Bori y la senyora Llobet, una garantia de la seva conservació.

Joaquín FOLCH Y TORRES.

Notes sobre art

La pintura ha de menysprear tot lo que tant entusiasma al públich com es aquesta il·lusió de realitat, la finesa y varietat de tints, els esfumats, el detall minú, certes suavitats de llum, y coses aixís; y atendre només a lo essencial, a la veritat de les coses, que veu la inteligencia y no els ulls, a la proposició, a lo ben ordenat y compost, moventse sempre dins lo general, abarquant tot el món en una imatge.

Tenim per enemichs de l'art la fantasia y al realisme. A primera vista semblen oposats, més a poch que un reflexió veu que son una sola cosa. Perque la fantasia no es més que un realisme que fuig de lo natural. De manera, que sols aparentment, exteriorment, vol donarnos una aparència ideal; permaneixent en el fons, essencialment, tan real com la simple imatge que sols ha volgut ser una copia esclava de la realitat.

L'art superior se mou en altra esfera. No es fantàstic, ni real; es verdader. Ell vol donarnos la essencia de les coses, fuig de lo accidental, de l'aparença; ell cerca la veritat, realitza la síntesis. Y així ens dona, en un tot proporcionat a la nostra capacitat, l'ordre de les coses.

Per tot això dir, la tendència de l'art modern, que vol les imatges estilitzades, decoratives, despullades de tot realisme, va perfectament acarrilada y dins d'ella se fan y se faràn coses definitives.

Mes entre totes les arts, la escenografia, sembla que ha quedat fora d'aquest moviment. Per què les decoracions de teatre no han de ser també "decoratives"? Per què han de ser tan marcadament romàntiques, a voltes, y altres tant excessivament imitadores dels

accidents banals? Per què no han de ser utilitzades, simples, y no fantàstiques o vulgars? Per què aquest empenyo en volernos il·lusionar ab una ficció, per comptes de donarnos únicament una impressió estètica?

Lo que distingeix a l'home de la bestia, segons tothom sab, es la raó. Així mateix a l'home civilisat del selvatge, perquè'l primer domina per ella els baixos instints del cos. Donant un sentit molt ampli a la paraula, podem dir que rabó es lley, y que també es la veritat. Y aquesta lley, aquesta veritat, es l'home y guia de l'home; es quelcom d'objectiu que li serveix de norma. Es quelcom d'eternament igual, de fixo, situat fora d'ell, y lo que dona la mida y la importància de totes les coses. Es, en suma, la essencia de l'home ideal, com la voluntat ho es de l'home fàsch.

De la raó ve tot ordinament. La raó es ordre, es lògica, es armonia. La voluntat lliure, no sotmesa al ordre, es com la naturalesa, que segueix la lògica de tot lo viu, que es altra lògica y, per lo tant, selvatge. Per això, l'home desordenat està en un estat

inferior; per això ho està així mateix el que obre mogut pels sentiments, bons o dolents; y del mateix mode l'esclau de la passió. Es un art baix, també, l'art espontani, l'art basat en el sentiment o en l'instint.

Y ara, servint-nos novament d'aquella alegoria de Plató, podem dir que si'l carro gravita del cantó del cavall negre, y l'home's decanta a les coses terrenes y no s'ocupa més que de lo material, y no cura de corregir els baixos instints y la selvatge inclinació de la seva voluntat; y se fa prosaich, desordenat y deixa transcorrer el temps sense emprar-lo, esmersant-lo en coses vanes; y dona importància a lo que no deuria ocupar la seva atenció; o, prè's mals hàbits y, en una paraula, el seu esperit ha perdut les ales y s'arrosegga arreu de terra, aquest, en veritat, serà ben poch apte pera l'art o la filosofia. Perque l'artista ha de ser un home superior, y la seva superioritat ha de venir, no de la voluntat, ja quel seu terreny no es l'acció, sinó de la raó.

Ha de passar, donchs, l'artista-hòmie, l'artista-romàntic, l'artista-instintiu en fi, l'artista prosaich o inculte, pera fer lloch a l'artista-filosof.

J. TORRES-GARCIA.

Els "Misteris" y l'art gòtic

II

Cal observar que, ja en la iconografia bizantina, aparegueren els principals assumptes religiosos cristians, fixant definitivament certes composicions que's miraren com a models de tal manera que'ls artistes successors, fent indel canviar los, els reproduïren fidelment. Tal pas ab la "Mort de la Verge", tan popular al Orient, que's troba en varis mosaics y ivoirs del segle VIII al XII, per exemple, ab l'ivori del Museu de Munich, d'origen grec, en el que s'hi veu a Jesús emportant-se al cel l'anima de la Verge (2).

La primera representació plàstica de l'Assumpció de la Verge, es la que's veu a la cripta de Santa Engracia, de Saragossa, en un sarrofach del segle IV, encara que en ell no s'hi noti més que

E.—Canalitzacions descobertes en la vinya de D. Joan Bori.

la mà de Jesús, aixecant a sa Mare cap al cel; empró es aquesta una forma única de representarla, car la que s'adapta a la relació apòcrifa del "Transitus Mariae", atribuïda a Sant Joan Evangelista, per uns, y al bisbe Melitó, per altres, va aparèixer al segle VIII.

D'ella arrenca l'interpretació iconogràfica del misteri de Elche, passant pel Voragine, així com la de certes pintures italianes, que en son lloch citarem: "El Senyor extingit sa mà santa y prengué sa anima pura, qui fou portada als tresors del Pare" (3).

El canonge Chabàs, després de publicar (4) la ja referida Consulta del siglo XVI, del Misteri de Elche, que's fa remuntar al segle XIV o al XV, el com para decididament al passatge corresponent de la "Legenda aurea" del Voragine, pera demostrar, com ho testifica clarament, que aquell drama sacral està calcat en ella; y com que aital "Legenda" (del siglo XIII), es anterior al susdit Misteri, encara que's suposi que en altres llengües s'haguessin escrit Misteris semblants al de Elche, algun dels quals hagués pogut veure l'escultor de la porta de la Catedral de Toledo, ¿no es més versemblable, donada la major

accidents banals? Per què no han de ser utilitzades, simples, y no fantàstiques o vulgars? Per què aquest empenyo en volernos il·lusionar ab una ficció, per comptes de donarnos únicament una impressió estètica?

Lo que distingeix a l'home de la bestia, segons tothom sab, es la raó. Així mateix a l'home civilisat del selvatge, perquè'l primer domina per ella els baixos instints del cos. Donant un sentit molt ampli a la paraula, podem dir que rabó es lley, y que també es la veritat. Y aquesta lley, aquesta veritat, es l'home y guia de l'home; es quelcom d'objectiu que li serveix de norma. Es quelcom d'eternament igual, de fixo, situat fora d'ell, y lo que dona la mida y la importància de totes les coses. Es, en suma, la essencia de l'home ideal, com la voluntat ho es de l'home fàsch.

De la raó ve tot ordinament. La raó es ordre, es lògica, es armonia. La voluntat lliure, no sotmesa al ordre, es com la naturalesa, que segueix la lògica de tot lo viu, que es altra lògica y, per lo tant, selvatge. Per això, l'home desordenat està en un estat

els crepuscles vespertins coronen ab la més hermosa de les coloracions.

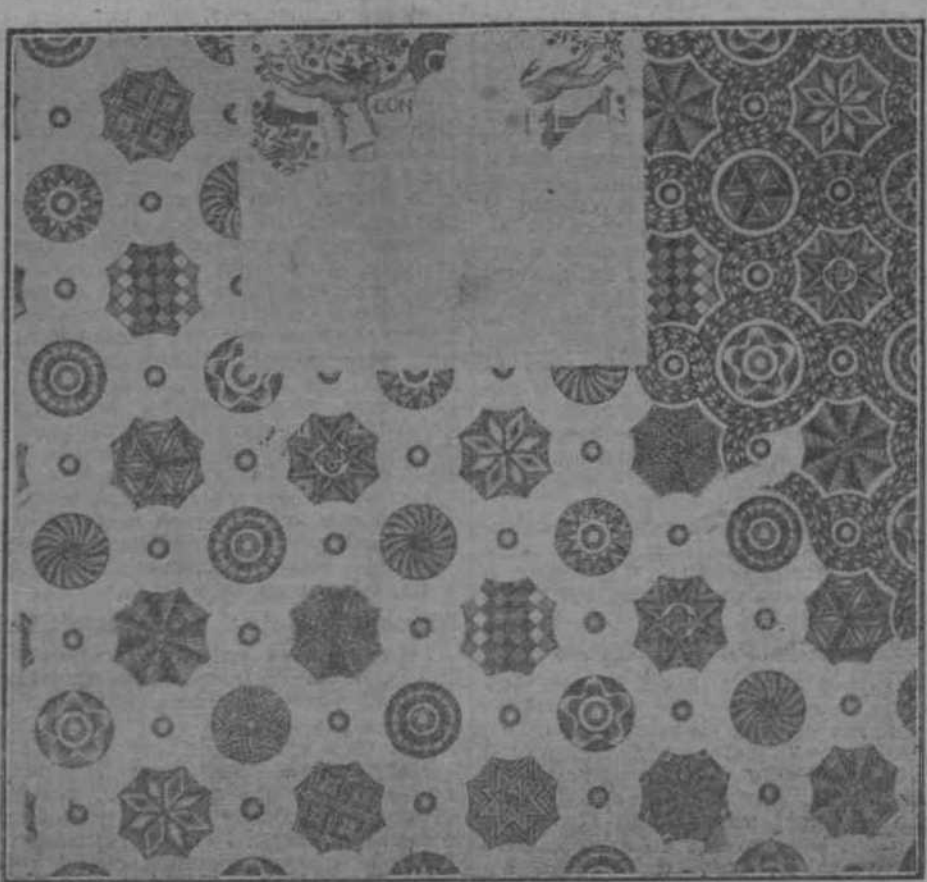
Vull parlar-te, lector, d'aquelles terres perquè'l voler de Déu ha fet que allí hi haguessin homes de prou bona voluntat y prou amor a les coses de la nostra cultura pera salvar, qui sab si d'una desaparició completa, el daco interessant d'una estació romana en aquells llocs; y vull parlar-te'n referent damunt d'aquestes columnes els goigs d'unes breus diades en que'l voler de aquestes bondadosos homes que ara't deya m'havia dut allí pera veure aquestes fruites estranyes que la terra donava; troços de mosaic y sepultures, fragments de ceràmica y restes d'antigues construccions.

No es cosa rara en el nostre ofici rebre la visita d'un lector benevol que ns vé a donar noves de coses que poden sernos d'interès; mes aquesta vegada quan mossen Joseph Porta, rector de Sant Martí de Maldà, vingué a demanar-nos uns dies d'atenció pels restes romanes que d'allí eixien, el cor ja'ns duya cap allí, perquè de tots els plaers que hi ha, el millor pera nosaltres es el plaer de descobrir; de furgar terra endins y trobar coses; amfores y vasos y pedres construïdes, y coses que a sota terra'ns parien d'homes que foren en altre temps, ocupats en feines de bellesa.

Surten uns mosaics—ens deya mos-

D.—Dibuix del mosaic romà que la ruïna de Sta. Tecla, l'any 1874, va posar en descobert en la vinya de D. Joan Bori, de Villet, y que quedà novament soterrat.

G.—Dibuix del mosaic romà que posà en descobert la ruïna de Sta. Tecla, l'any 1874, en la finca de D. Joan Bori, alguns fragments del qual foren traslladats al Museu Provincial de Lleida.

H.—Fragment del mosaic romà descobert en les últimes recerques practicades en la finca de D. Joan Bori.

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

COMPRA y VENDA DE ANTIGUITATS

G. HOMAR

MUEBLES
LAMPARAS
MOSAICOS
DECORACION

CANUDAS: BARCELONA

TALLERES: Carrer Sarrià, 88

Institut Cristià d'Arts Decoratives

S. CALSINA - Casa fundada l'any 1872

M. DOMINGO PERIS, ESCULTOR

Tallers d'escultura religiosa

EXPOSICIO Y TALLERS PINTURA - DECORAT

62, Passeig de Gràcia, 62 - Reproduccions Artístiques

Compra y venda

d'antiguitats

ANDREU MASSOT

Baixada de la Presó, 5 y Plasa Rey, 1

LA PINACOTECA

MARCHS Y GRAVATS

Carrer de Coris, núm. 644

MOSAICS E ESCOFET & C

Ronda Sant Pere, 8

PINTORS DECORADORS

Carrer de les Corts - 604

TELÉFON - 1969 BARCELONA

GRANS TALLERS DE FOTOGRAFAT

C. Murtra

Hospital, 49, principal - BARCELONA

antiguitat de l'obra del Voragine, qui a tants artistes gòtics inspirat, que l'ha seguit a l'elaboració, que no pas el drama de Elche o altre semblant?

Emprò, no aconsegim més, aventurant judicis, abans d'exposar tota la teoria de M. Malt. Al nostre judici, interessatíssim. Dit eminent historiador de l'art mitjà, publica una sèrie d'articles sota el títol de «Le renouveau de l'art» i el títol de «Le mystère de la fin du Moyen Age», que elaborem molt l'atenció dels lectors dels problemes de l'art gòtic.

En el primer dels articles, M. Emili Malt, fa notar que la savia iconografia, tramesa per l'art del segle XIII al del XIV, segueix quasi immutuable en les seves formes religioses fins al començament del XV, en què l'època s'observa singular fenomen de l'aparició d'una nova iconografia, ab moltes desconnexions fins aleshores, i a l'art mitjà en tant més interessant quan el vegem a la mateixa hora a tota l'Europa. L'autor no presenta moltes exemples, reproduint una porció de pintures d'aquell temps.

A la que es degut un canvi tan brusch? No poquem esser atribuït a l'interès d'un home genial, tot de deures això a causes generals. En efecte, ve l'autor a demostrar que l'expansió del teatre religiós per tota la cristianitat, explica aquests canvis tan sobrats.

Es cert que els Misteris se remonten al XIV segle y se relacionen al drama religiós dels XII i XIII segles. Mes, abans del 1400, les obres conservades són molt rares. Al segle XIV, al contrari, no solament abunden, sinó que són senyalades a les grans ciutats d'Europa, innumbrables representacions; per lo tant, s'ha de concloure que el segle XIV, és el gran segle dels Misteris; o alavores què gust del teatre va augmentant y que les peces, un cop separen del principi, s'omplen d'incidentes y comencen a estendre's sens mesura.

Fins al fi del segle XIV, els autors dramàtics, al posar en escena la vida de Jesucrist, demanen a inspiració sobretot als Evangelis, autors que apliquen a la llegenda dramàtica (den l'any no ho Voragine). Mes, després, com a conseqüència d'un canvi, quasi inconscient fins aleshores, encara que tingui ja més de cent anys d'existència. Les «Meditaciones sobre la Vida de Jesucrist», de Sant Bonaventura, el qual té un influència pregonera, essent el més contribuït a transformar l'antiga iconografia. A les «Meditaciones» difereixen pregonament de tot lo que l'Evangeli havia inspirat fins aleshores. Els altres llibres s'afegiren a l'intel·ligència: aquest parla del cor; encara s'hi troba molt escriptura, mes no s'hi troba que les més llargues digressions ascètiques s'han produït als segles XIV y XV. El Doctor Seraphin ha voluntàriament, deixat de banda la seva ciència: escriví per una dona, una religiosa de Santa Clara, y sab ben bé que ella no demana més que ésser emocionada: li presenta, donchs, una sèrie de quadres colorits de la vida de Jesús, en els que l'imaginació completa l'història. Sant, un home que llegir un evangeli apòcrif, y es que Sant Bonaventura salvà coses que tot el món ignora. Rebusca's detalls minuciosos que poden interessar a una dona: el monestir de la casa, els menjars. Al principi posa en les escenes de la Passió, tres patètics, que són d'un gran artista; i el gust del dibuix y del detall y revelants com deixeble de St. Francesc d'Assis, qui jugava l'escena de Nadal, és natural que, com son mestre, ens mostri sos personatges en acció y que els fassi parlar; així imagina una pila de diàlegs entre Joseph y Maria, entre Jesús y sos deixebles, entre Jesús y sa Mare, tot parla en son llibre: Deus, els àngels, les verges, les ànimes.

Les «Meditaciones» són, donchs, a la vegada, pintoresques y dramàtiques, y es per això que tant sedueixen als autors dels Misteris. Ells hi trobaren la «Missa en escena» y el diàleg, l'imaginació, la poesia, l'emoió: tot lo que dona interès al drama. Desde l'aparició del segle XIV, els autors dels Misteris conegueren el llibre de Sant Bonaventura, com se pot provar per certs detalls: emprò, cap al 1415, se veu així clarament en l'obra den Mercadé, l'autor del Misteri d'Arras; és probable que els autors anteriors haguessin desaparegut; a partir den Mercadé, tots els escriptors dramàtics recorden a Sant Bonaventura, a França y a l'estranger. Els italians, anglesos y espanyols li deuen qualque cosa. L'autor analisa aquí diverses obres per provar-ho: el Misteri de Rouen, de Arnòl Gréban, el Misteri d'Arras; el Misteri de la Nativitat. Fins el «Procès del Paradís», de Sant Bernat passant per les «Meditaciones» de Sant Bonaventura, no troba influència dels Misteris anglesos, italians y espanyols, segons en d'Alfonso en sa «Sacre rappresentazioni». Cita entre italians el «Misteri de Revello» y el drama sagrat «Sant Joan en el desert», tret d'un inmutuable del segle XV.

Se veuen, especialment en les escenes de la Passió, les maneres a l'obra de St. Bonaventura, com la Passió de Meser Castellano Castellani, lo qual deixeu de ser comparacions que fa l'autor, entre certes meditacions y algunes escenes dels Misteris, com la Passió d'Arnòl Gréban, en la que, al tot hi ha quelcom de la «dilección» danada.

Conclou l'autor el primer article, constatant el fet per el qual exposat, de que l'època de Sant Bonaventura, sentint que si no haguessin existit les «Meditaciones», hi mancarien en els Misteris algunes de les seves millors pàgines; essent també cert que l'esperit francès, vivit

cal drama de l'Edat Mitjana. Sant Francesc, va renovar-ho tot a son entorn; semblant al sol que s'aixeca darrera les montanyes d'Assis, feu florir la poesia y l'art italià: un de sos raigs tocà als Misteris.

Ara, tornant al tema principal del Misteri d'Elche, consignem quel gran crítich del art mitjà, italià, en A. Venturi, qui acaba de presidir el Congrés internacional de Roma de l'Historia de l'art, conta també la llegenda de l'Assumpció de la Verge Maria, anterior a la llegenda de l'Edat Mitjana, sobre la qual diu que's propagà al Orient, y que inspirà tantes obres d'art durant l'Edat Mitjana, al Occident (6). En ella y en altres creacions seculars de son gènere, donchs, s'inspiraren, primerament escriptors y poetes com els Voragine; y en elles y en les obres literàries d'aquests escriptors, hi cercarien sa inspiració els versificadors populars, clergues y païsans, que confeccionaren tants drames sacres o misteris, tants diàlegs y cobles religiosos.

Si tot això, per lo tant, va popularitzar-se, no es de creure que els pintors escultors, vidriers, brodadors, etc., conegueren també aquells llibres atreïts, en els que podrien trobar-hi assumptes arranjats pera ses obres artístiques, o quan menys, inspiració pera desenrotllar-les? Y després de tot, no n'estava capaç d'aquelles obres literàries y artístiques, el clero alt y baix, que dirigia els homes y les coses de les esglésies, qui directa o indirectament podia imposar tal o qual tema, basat en qualque llegenda anterior als Misteris?

J. SOLER Y PALET.

Elogi a la mà de la FORNARINA de Rafael

La blanca mà de la Fornarina tota tibada del perillós repòs que ha fet vora del pit y sobre un vestit de pells, cessa del descans y s'avença vers nosaltres.

Tú, lector, si avuy sofreix manca ment el meu present, d'homes, formal, però que m'perdonaris en pach d'encarar-hi la mà de la Fornarina. Si, home, y sense timidesa, acostat-hi; la mà de la Fornarina se t'ofereix al besar y a l'encarar.

A semblança de certa bona gent que sofreix la fascinació de que les mines d'algun retrat els segueixen sempre a qualsevol part que ells se col·loquen, jo no puch sustreurem a l'impressió de que surt del quadre la tova mà de la Fornarina y de que se'n vé cap a mi pera que jo la bes i l'estrenyi.

No sé de cap retrat que m'hagi subjugat tant poderosament y hagi produït en mi tal impressió de meravella. Jo, per la Fornarina, donaria quatre Ginecetes y un reyalme per cada una, perquè, en veritat, és també mercedora dels més esplèndids presents.

Però, ¿qui com la Fornarina? ¿Qui l'excedeix en senyoria? ¿D'entre les maternes obres de Rafael, veyam qui trobarà una mà que tempti més als llavis?

Apart de les del magnífic Jullius II, totes cobertes d'anells, y de les aristocràtiques de Lleó X, que besa ab admiració y reverència filial, quines altres mans conegueren més amigues vostres? Quina altra trobarem més incitadora al tacte?

Les de la «Donna velata» s'abracen deuen entre'ls vels potser per timidesa; les de la «Gravida» són basties y feixugues; les de la «Magdalena» són indolentes, y algunes de les madones les blaugen indolentment al abraçar l'infant.

EXPOSICIÓN DE MOBLES REIG

TRANSFORMABLES

PATENT N.º 52.731

Mobles de despatx, menjador, dormitori, saló, & PRÀCTICS • SÓLITS • ECONÒMICS

PASSEIG DE GRÀCIA, 27 - BARCELONA

INAUGURACIÓ: EL 14 DE DESEMBRE

veureu manifestar-se lo rühonable y la gràcia, virtuts que de nostra encançada ab la manca haurem copiat. Y rellorirà aquí l'Renaiement ab sava novella, les converses seran la flor, el perfum de nostre esperit, les dames vestiran ab dignitat y l'arquitectura de burges enriquirà lloch al tipu clàssich pera donar aixís als nostres carrers una magistosa elegància aristocràtica.

Donchs, endavant, y els qui mereixin en premi l'encançada de la Fornarina, que passin els primers, y als qui convingui com a iniciació de norma, que segueixin també. Y així potser despertaran si poden encançar ab aquella mà per lo tant, com ben viva y bullenta la sauch de tot un ideal.

Llevantins, la blanca mà de la Fornarina, rebia encara del perillós repòs que ha fet vora del pit y sobre un vestit de pells, cessa del descans y s'avença vers nosaltres.

J. M. DE PEDRALBES.

Crònica

Calendaris y felicitacions

Sacrament les diades de Nadal, y ab elles el repartiment abusiu de felicitacions y calendaris; y ara que hi som, parlem-ne del bon gust en els calendaris y les diades de Nadal, perquè certament ho necessitem.

Diem bon gust y no art, perquè, en efecte, en aquestes petites coses hi té més a fer el bon gust que l'art. Bon gust, en qüestió de felicitacions, voldrà dir, suprimir els cromos de bullo y les cursileres nascudes en els excessos ornamentals de les targetes postals, y, en canvi, conservació delicada de les clàssiques felicitacions del sereno y del vigilant, que és molt difícil, en els nostres dies, ferles millor de lo que estan.

En canvi, els calendaris ja es cosa que's presta més a ficar-hi sense consideracions, perquè el calendari no ha de ferse un tipu com els felicitacions del sereno; y no havent-hi això, què bon gust guarda a respectar, se pot enfocar de dret la qüestió, procurant tots els que obsequen a es numerosa clientela ab targetes, que aquestes siguin lo majorment simples que sia possible, preferint sempre a tots els cromos y a tot l'art, que el calendari porti en si la reproducció de qualque obra d'art celebrada enganyada senyalament damunt del cartó.

Això, com passa en moltes coses, és, sent lo millor y lo més bell, és molt sovint lo més barat. Ab lo qual el bon gust hi guanyarà, tant com els obsequiosos fabricants, que abusen dels cromos de bullo y de les tonteries de mal gust, ab que les fabricriques de cromos suïcs y alemanyes, exploten la cursileria de la gent.

Esperem que entre'l munt de calendaris que cada any per aquests dies invadeix la nostra redacció, n'hi trobarem qualques almenys que haurien seguit els nostres consells.

Lo de la Plaça d'Armes

Com ja hauran vist els nostres lectors, en la darrera sessió municipal no va parlar-se del emurjós afer de la Plaça d'Armes, en el qual tant s'ha interessat l'opinió barcelonina aquests darrers dies. La qüestió, donchs, està pendent, y queda en igual terrany que abans, ab l'agranat, pels partidaris de no tocar-les de la plaça d'Armes, de que les sociotats artístiques y culturals de la ciutat, ab els seus homes més prestigiosos al davant, han plantat cara, recordant l'importància del lloch abont a l'actualment.

son emplaçades les Atraccions, y la falta de respecte que aquest fet suposa per al mateix.

L'instància, llegida en la darrera sessió, y que publicavem íntegra en la nostra ressenya de la sessió municipal, es un document interessant pera l'història del despertar de Barcelona a la veritable vida civil.

L'actitut de les entitats artístiques en aquest afer, és molt lloable, y sobre tot, la del benemerit Foment de les Arts Decoratives, qui ha iniciat aquesta brillantíssima campanya, que es de esperar haurà lograt el triomf del bon sentit.

Mentres tant, a la Plaça d'Armes desfan alguna cosa, y sembla que desmenten un dels aparells més grans y que més nos feyen. Mes, advertim que, segons tenim entès, se tracta de desmantellar, pera traslladar a un altre lloch de la mateixa Plaça d'Armes, y del plos actual de les Atraccions.

Diem, això, perquè no's cregui quel moviment que allí's nota, respongui a cap acord municipal. No; les coses es fan igual, y convé no perdre les actituds preses fins que reaguim un acord favorable als interessos de Barcelona, o pèndre'n de noves y ben enèrgiques, si l'acord es en contra d'aquests als interessos.

Exposició de mobles humils a can Reig

L'Exposició de mobles que dissapte vivent s'inaugurarà a can Reig, val la pena d'esser vista y mirada ab detençió.

En Reig ha lograt realitzar aquell ideal del moble modest y bell de per si, sense fer una imitació mal feta del moble sumptuós.

En Reig dona ab els seus mobles, entre nosaltres, les primeres mostres del art de la màquina; aquell art propi dels nostres dies, el qual ha sigut tema de qualques dissertacions en la nostra PAGINA ARTÍSTICA.

Més o menys endevinats els mobles, ab aquestes belles mobiliars, alhora que se'n donen aquestes dues virtuts anteriorment esmentades, que per elles soles ja fan estimable l'esforç del coneixement industrial en alguns dels models exposats, s'hi nota un sabor ben català, ja que'l projectista, que és el propi Lluís Reig, ha acudit als nostres belles models tradicionals.

Es cert que alguns americans tenen xich massa, però altres són, com hem dit, ben catalans.

Simple y modestos, en fusta natural resistant y de bella qualitat; essencialment estructurals, ells venen a portar la bellesa en els interiors modestos, fent desaparèixer les preferències y mal construïdes imitacions de les sumptuositats que sols poden aguantar els poderosos, y sols en les seves cases estan bé (quan són de bon gust), perquè tot lo del restu, alfombrades, parets, llanternes, etc., els hi fa companyia.

Les seves mostres que hem vist dels mobles que constitueixen aquesta exposició, ens permeten felicitar per endavant als seus constructors industrials, per tan bella feina com han fet.

Un cartell lleig..... però molt lleig
Han vist el cartell anunciador de la Exposició de Piscicultura que organitza al Parc la Junta Municipal de Ciències Naturals?

«A vostres els agrada?»
Donchs a nosaltres tampoch; y pensin que si vostres el troben lleig, nosaltres el trobem més lleig encara, perquè admetem de lo lleig del cartell ha trobem lo lleig de que una entitat oficial toli mamaratades semblants que ofenen el bon sentit (no tan sols el bon gust) de Barcelona.

tes cosetes, que no son cosetes, perquè al cap d'avall es per ara lo que hem vist més de l'anunciada exposició, passin desapercebudes en lloch hont se haurien de tenir molt en compte aquestes coses.

Ni l'Ajuntament de Barcelona, ni cap entitat oficial, té'l dret de fer el més petit imprès, la més petita obra pública que sigui vulnerable pel costat de la seva bellesa.

Y en aquest cartell, senyors, no sols hi ha un mal gust exposat, no sols s'hi veu, un abigarrament barbu de tiratge fotogràfic vulgaríssim y migut, sinó que s'hi coneix l'absoluta ineptitut del pobre infelís del dibuixant, que no sab pas hont té la mà dreta, ni la mà esquerra tampoch.

No hi ha dret a que, quan un dibuixant no sab dibuixar, sigui el qui fassi els cartells anunciants les públiques manifestacions de cultura tan simpàtiques com l'exposició que'l desventurat cartell anuncia. Cal mirar més prim y, si pot ser, cal treure de la generalització aquests cartells indignes, y si no's pot fer cosa millor, posar-hi lletres; belles lletres angleses y clares, que un home no sols pareix de veure aquestes perspectives contorsionades y aquells colors de sanfaina trista, sinó del anyorament d'unes lletres senyilles, que podrien es talviar a la Junta de Ciències Naturals, que tant treballa y que tins eloris ens mereix, tot això que li acabem de dir.

—Oh—dirà algú—ens va passar desapercebuda. No'ns hi fixem en aquestes coses.

Y precisament el mal que lamentem es aquest. Perquè de lliberals y d'humanitaris dolents n'hi ha arreu d'el món. Lo que no hi ha son corporacions oficials que'ls toquin, ni ells tan mal avats que certes coses lleugres els passen desapercebudes.

El Concurs d'Arquitectura del Centre Excursionista de Catalunya.

May será poc lloada per tots els qui estimen les coses que representen en el seu sentit més viu y profund el renaiement de la personalitat de Catalunya, l'obra que d'any y any ve realitzant ab una constància admirable el Centre Excursionista.

La seva història gloriosa ens presenta aquesta entitat com una magnífica agrupació d'homes de cultura, dedicats a recullir per les encontres de la nostra terra, desde les més llunyanes a les més properes de la capital, els tressors de la nostra fisonomia nacional, que sense aquesta acció tan meritoria, fonamental, podrien dir en el nostre moviment, acés s'hauria perdut.

Vagi, donchs, pera la benemèrita entitat la nostra lloana en aquesta ocasió, per tota la seva història, y vagi ara també, particularment, per la Secció d'Arquitectura, qui ha organitzat el concurs, els treballs presents al qual, son ara exposats en el Saló d'Exposicions de can Reig al passeig de Gràcia.

Comentar l'arquitectura nacional procurant que l'esperit tradicional català, claretat y sobrietat clàssiques, alen en les produccions modernes, y enriquir la història del art, fou l'objecte d'aquest concurs.

Objecte y finalitat certament reveladors una vegada més del purisme y sublimat catalanisme que al Centre Excursionista qui, com tots aquells que tenen ulls capassos de veure, ha pogut veure el trist espectacle de la lastimosa decadència d'una moderna escola d'Arquitectura catalana morta en flor, pot dir-se, per la barreja insubstancial de les alemanyes fredes ab el nostre pur y clarissim llenguatge.

Els temes proposats en la convocatòria, que la publicarem y que repetim avuy pera fer més còmoda la visita a la exposició dels treballs rebuts per aquest concurs, actualment obert a can Reig, al passeig de Gràcia, han sigut tots concorreguts, exceptuant, si no es sense fer una excepció, car almenys n'hi ha que ho indiqui, acas el més interessant de tots els temes que es el de la Monografia de la Masia Catalana.

Esperant parlar més extensament en el nostre vinent número dels treballs rebuts en aquest concurs y de qualque cosa que d'ells se desprèn, donem, com hem dit, a continuació la llista dels temes proposats, que son els següents:

I. Projectes y estudis d'Arquitectura.—Tema I. Xalet d'estiu en una població de la costa, o de l'alta montanya catalana. Presupost aproximat: 20.000 pessetes.

Tema II. Monografia de les voltes de mahó de pla.

Tema III. Refugi en el Pireneu (2.000 a 2.500 metres d'altitud).

Tema IV. Fatxada de Casa de Vila, pera una població d'unes 8.000 ànimes.

Tema V. Dibuix per enrajolat de balcons hidràulics.

Tema VI. Projecte de xemeneia de marbre industrial.

Tema VII. Plans y dibuixos de reconstrucció d'un edifici català de caràcter civil o militar, anterior al segle XVI.

Tema IX. Plans complets y descripció d'un castell mitjà de Catalunya.

Tema X. Monografia de la Masia catalana.

Tema XI. Recull de plantes incides de monuments catalans d'ordre civil, militar o religiós.

Tema XII. Fotografia.—Tema XII. Colecció de fotografies de monuments de Catalunya, ab preferència incides.

Exposició de dibuixos den Joseph Clar

Durant els dies de Sant Tomàs y de Nadal, en les Galeries del Fayans Cailla, será exposada una magnífica colecció de dibuixos del eminent estatuar en Joseph Clar.

Ja es sabut com son interessants els dibuixos dels escultors, y sobre tot de un escultor estructuralista com es en Clar. Es per això que al voltant d'aquesta esplèndida manifestació que's prepara, s'hi agruparan a ben segur els exigits «amateurs» de les vettes però substancials espurnes d'aquell art magnífic de les estàtues den Clar.

Son els dibuixos d'un mestre com el jove estatuar que'l comença la obra que vindrà al darrera. Perquè en Clar es d'aquells que, quan el sol se pon, y la llumora no juga ja damunt dels marbres que s'alçen en la quietut del seu taller, pren el bloc y se'n va a l'Acadèmia, davant del model, a passar la vetlla cercant actituds.

Un centenar d'aquests apunts y estudis, son ara recollits amorosament en el Fayans, precedits per dos bromes del artista. Bona cosa será per aquells dies trobar allí cosa tan substancial.

Esperem ab interès, y sobre tot, joves artistes aneu a aprendre, car aquests dibuixos mostren el veritable camí, l'únic camí.

Ens felicitem molt d'aquesta exposició, certament, y ens en fem, tan com per veure el nom del nostre artista barrejat en el nostre moviment, perquè els apunts y estudis den Clar, son de un alt valor educatiu, son un bell exemple pera acabar d'un cop ab la quasi ja morta escola de les falses llibertats, y de les genialitats indisciplinades a tota norma d'estudi.

Una planxa pretenciosa

Surt tant la notícia, però tant se val. L'exce's d'original en el passat número ens la feu retirar, però aquí va tan fresca; y diem fresca, perquè realment se necessita frescor pera fer una planxa com la que es objecte del nostre comentari.

En un dels passats números de la revista d'Actualitats madrilenya, «Mundo Gráfico», hi apareixia una fotografia reproduïda la cúpula de l'Església de l'Hospital Militar de Barcelona, y en l'èpgra, deya de la cúpula: «Hermosa obra de Ribera, casi desconocida de los barceloneses».

¡Pobret! y ara ¿com ho fa pera fer aquestes planxes el «Mundo Gráfico»? ¿Que no ho veu que aquí no les deixem passar així com així, obres de tant valor com la cúpula del Hospital Militar? Però, afegim encara. ¡D'hont s'ha tret el bon home del corresponçal que tenen aquí a Barcelona, que aquella hermosa pintura es den Ribera?

Si estimats confrades del «Mundo Gráfico»: la pintura es coneguda per tots els que a Barcelona estimen les coses d'art, y aquests saben, si no per altre camí, pels hermosos estudis que d'ella havia fet el crítich d'art don Ramon Casellas, (alguns dels quals ja publicat en LA VEU), que l'autor de tal obra era en Plautier, entre'l qual y en Ribera, hi va tanta diferencia com de la nit al dia.

Y de moment, procurin els redactors del «Mundo Gráfico» no enredar-hi ab les coses d'art de per aquí, y menys en sentit despectiu pera nosaltres, car es molt probable que, sovint, donat el bé de Deu de corresponçals que tenen, els hi mosseguem els dits.

Exposició de la «Sociedad Artística y Literaria».

La Societat Artística y Literaria ens convida a visitar l'Exposició de les obres dels artistes que componen dita societat, que s'inaugurarà dissapte vinent, dia 14 de desembre, en el Saló Parés.

«Correo de las Letras y de las Artes».

El darrer número d'aquesta revista, corresponent al primer de desembre, publica el següent sumari:
«De mar a mar», per Didach Ruiz; «Essai d'une definition de la peinture Cubiste», per Maurice Raynal.
«Notas y pretextos», ep. J. Jouve, per J. J.; «Azorin», Castillas, per J. M.; «Un nuevo libro de Mistral», per A. P.; «Diego Ruiz's projects», «Luis Valeri en el Ateneo»; «El porvenir de España», de Miguel de Unamuno y Angel Gantey; «Nuestro anticuario», per D. R.; «Notas», «Sumario del Correo anterior».
«Correo de París: Paul Fort en Bélgica», Daniel Thaly; «Jean Pellerin».
«Un jardin a la française», L'Effort Libre.
«Exposiciones: Louis Bausil, Cezanne, H. Card le Doux», «Famures», Georges Duhamel; «Stephane Mallarmé», «L'Almanac des Poetes pour l'année 1913».
«Revista de Revistas».
«Decoración: Un dibujo inédito», de E. Casanovas.
«Hor-texte: Dibujo inédito», de J. Suñer.

Comers de Antiguitats

Francisco Llorens

Bou de la Plaça Nova, 9 y 11

BARCELONA